

stuk **1050** (2010-2011) – Nr. 2
ingediend op 20 mei 2011 (2010-2011)

Ontwerp van decreet

houdende instemming met de overeenkomst
houdende de tweede wijziging van de
partnerschapsovereenkomst
tussen de leden van de Groep van Afrika,
het Caribische Gebied en de Stille Oceaan, enerzijds,
en de Europese Gemeenschap
en haar lidstaten, anderzijds,
ondertekend in Cotonou op 23 juni 2000,
zoals gewijzigd in Luxemburg op 25 juni 2005,
en de slotakte, ondertekend in Ouagadougou
op 22 juni 2010

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking
uitgebracht door de heer Jan Roegiers

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Frank Creyelman.

Vaste leden:

de heren Ludwig Caluwé, Paul Delva, mevrouw Sabine Poleyn, de heer Johan Verstreken;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Katleen Martens, de heer Christian Verougstraete;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Fatma Pehlivan, de heer Jan Roegiers;
de heren Matthias Diependaele, Marc Hendrickx;
de heer Peter Reekmans;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Plaatsvervangers:

de heren Lode Ceysens, Carl Decaluwe, Ward Kennes, Veli Yüksel;
de heer Johan Deckmyn, mevrouw Marijke Dillen, de heer Stefaan Sintobin;
de heren Marnic De Meulemeester, Bart Tommelein;
de heer Philippe De Coene, mevrouw Mia De Vits;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Liesbeth Homans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken;
de heer Karim Van Overmeire.

Stukken in het dossier:

1050 (2010-2011) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

I.	Inleidende uiteenzetting door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid.....	4
1.	De groep van landen van Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan	4
2.	De conventies van Yaoundé en Lomé	4
3.	Het Cotonou-akkoord.....	4
4.	Tweede wijziging van het Cotonou-akkoord.....	5
5.	Belang voor Vlaanderen	6
II.	Bespreking	6
III.	Stemmingen	7
1.	Artikelsgewijze stemming	8
2.	Stemming over het geheel	8

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking werd op datum van dinsdag 3 mei 2011 het ontwerp van instemmings-decreet met de tweede wijziging (ondertekend in Ouagadougou op 22 juni 2010) van de partnerschapsovereenkomst tussen de leden van de ACS-groep enerzijds, en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten anderzijds, en de daarbij horende slotakte, besproken en unaniem goedgekeurd.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER KRIS PEETERS, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, BUITENLANDS BELEID, LANDBOUW EN PLATTELANDSBELEID

Minister-president *Kris Peeters* wil eerst en vooral de aandacht van de commissieleden vestigen op het belang van de groep van landen van Afrika, het Caribische gebied en de Stille Oceaan en op de verschillende verdragen die de Europese Unie in de loop der jaren met die groep heeft gesloten. Daarna zal hij wat verder uitweiden over de voornaamste wijzigingen van de partnerschapsovereenkomst van Cotonou om af te sluiten met het belang van deze overeenkomst voor Vlaanderen.

1. De groep van landen van Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan

De groepering van landen van Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan, de zogenaamde ACS-groep (ook gekend onder zijn Engelse acroniem ACP-groep), werd formeel opgericht in 1975 bij de overeenkomst van Georgetown. Deze ACS-groep telt thans reeds 79 leden. Daarvan behoren er 48 tot het Afrikaanse continent, 16 liggen in het Caribische gebied en 15 ervan zijn gelegen in het gebied van de Stille Oceaan. Met bijna 800 miljoen inwoners is de ACS-groep goed voor ongeveer 12 percent van de totale wereldbevolking. De voornaamste doelstellingen van de ACS-groep zijn gelegen in duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding in de lidstaten en hun integratie in de mondiale economie.

2. De conventies van Yaoundé en Lomé

Vooraf vanuit een koloniaal verleden hebben nogal wat landen van de ACS-groep sterke banden met Europa. De Europese Gemeenschappen werken dan ook al sinds hun ontstaan samen met de ACS-groep. Het Verdrag van Rome voorzag reeds in een speciale associatie met de overzeese landen en gebieden die op dat ogenblik nog bij de Europese lidstaten hoorden. Specifieke Europese ontwikkelingsfondsen hadden tot doel technische en financiële steun te bieden aan de Afrikaanse kolonies.

Na de dekolonisatiegolf kwam er een meer structurele benadering via de conventies van Yaoundé (Kameroen) die de (toenmalige) EEG in 1963 en 1969 sloot met een aantal Afrikaanse landen en via de conventies van Lomé die tussen 1975 en 2000 een nauw partnerschap creëerden, gericht op enerzijds economische en commerciële samenwerking en anderzijds ontwikkelingssamenwerking.

De eerste Conventie van Lomé (Togo) voerde een regeling voor handelspreferenties in. Daardoor konden landbouwproducten en minerale producten vrij van douanerechten en kwantitatieve beperkingen worden ingevoerd in de Europese Gemeenschap. Deze conventies van Lomé werden ook lange tijd beschouwd als een innoverend model van internationale samenwerking.

3. Het Cotonou-akkoord

Na het verstrijken van de vierde Lomé-conventie, vond op 23 juni 2000 de ondertekening plaats van de partnerschapsovereenkomst tussen de leden van de groep van staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan, enerzijds, en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, anderzijds. Deze overeenkomst van Cotonou is een alomvattende en

vernieuwende overeenkomst die een belangrijke stap betekent in de relaties tussen de EU en de ACS-staten en zelfs in de betrekkingen tussen Noord en Zuid in het algemeen.

Het akkoord heeft tot doel de economische, culturele en maatschappelijke ontwikkeling van de ACS-landen te bevorderen en te versnellen, teneinde bij te dragen tot vrede en veiligheid en een stabiel en democratisch politiek klimaat te bevorderen. De kern van het partnerschap wordt gevormd door de doelstelling armoede terug te dringen en uiteindelijk uit te roeien (overeenkomstig de doelstellingen van duurzame ontwikkeling) en de ACS-landen geleidelijk te integreren in de wereldeconomie.

De grondbeginselen van de samenwerking zijn de gelijkheid van de partners en van de inbreng in de ontwikkelingsstrategieën, deelname van andere actoren zoals de particuliere sector en de organisaties uit het maatschappelijke middenveld, een centrale rol voor de dialoog, de naleving van de wederzijdse verplichtingen, differentiëring en regionalisering.

Minister-president Peeters wijst er verder nog op dat het Cotonou-akkoord werd gesloten voor een periode van twintig jaar, die inging op 1 maart 2000. De overeenkomst bevat echter een herzieningsclausule die het de partijen mogelijk maakt om de vijf jaar te onderhandelen over verdragswijzigingen. Een eerste dergelijke herziening vond plaats in 2005 en had betrekking op vraagstukken inzake de politieke dimensie, de ontwikkelingsdoelstellingen, de bevordering van de investeringen en de procedures inzake implementatie en beheer.

Dat Cuba geen partij is bij het Cotonou-akkoord hoeft niet te verbazen. Zuid-Afrika, van zijn kant, neemt slechts deel onder bepaalde voorwaarden. Zo prevaleert de in 1999 tussen de EU en Zuid-Afrika gesloten overeenkomst inzake handel, ontwikkeling en samenwerking (zoals gewijzigd door een overeenkomst van 2009) op de voorliggende partnerschapsovereenkomst. Protocol 3 bij de overeenkomst is daarenboven specifiek gewijd aan Zuid-Afrika.

4. Tweede wijziging van het Cotonou-akkoord

De voorliggende tweede wijziging heeft als opzet het bijwerken van de basisovereenkomst en het meer werkbaar maken van deze overeenkomst, door in te spelen op de belangrijke veranderingen in de internationale betrekkingen en op de evolutie die zich de voorbije jaren heeft voorgedaan in de betrekkingen tussen de Europese Unie en de ACS-landen.

Het aantal wijzigingen werd door de onderhandelaars bewust beperkt gehouden. Beide partijen erkenden dat de politieke dimensie van de partnerschapsovereenkomst van Cotonou verder moest worden ontwikkeld, met name op het vlak van regionale integratie, vrede en veiligheid en inzake de doeltreffendheid van de ontwikkelingshulp. De partijen vinden het daarbij noodzakelijk het kader van de huidige samenwerking aan te passen, om beter rekening te kunnen houden met alle aspecten van de kernproblematiek die gelegen is in het uitroeien van armoede.

Ten illustratieven titel somt minister-president Peeters daarna enkele punten op die het voorwerp hebben uitgemaakt van een wijziging. De voorliggende overeenkomst weerspiegelt het toenemende belang van regionale integratie in de ACS-landen en in de samenwerking tussen de EU en de ACS-groep. Zij beklemtoont ook de samenhang tussen veiligheid en ontwikkeling en pakt bedreigingen van de veiligheid aan, waarbij de aandacht vooral gaat naar vredesopbouw en conflictpreventie.

De overeenkomst beklemtoont verder het belang voor duurzame ontwikkeling, groei en armoedebestrijding van voedselzekerheid, van de strijd tegen hiv/aids en van duurzame visgronden. De partijen erkennen overigens ook voor het eerst de globale uitdaging van de klimaatverandering als een belangrijk thema binnen hun partnerschap.

Minister-president Peeters wijst er verder op dat de rol die de EPA's kunnen spelen in de bevordering van de economische ontwikkeling en de verdere integratie in de wereld economie, in het handelshoofdstuk van deze overeenkomst nadrukkelijk wordt herbevestigd. Ten algemenen titel onderstreept de overeenkomst het belang van handelsaanpassingen en hulp in ruil voor handel.

De overeenkomst erkent tevens de rol van de nationale parlementen van de ACS-staten, de rol van de lokale overheden, de rol van het maatschappelijk middenveld en de rol van de particuliere sector.

Tot slot brengt de overeenkomst de internationaal afgesproken principes van doeltreffendheid van hulp – meer specifiek coördinatie tussen donoren – in de praktijk. Voor het eerste werd hier ook de rol van andere EU-beleidsdomeinen in de ontwikkeling van de ACS-landen erkend. Met name verbindt de Europese Unie zich ertoe de samenhang tussen de betreffende beleidsdomeinen te verhogen ten voordele van de ontwikkeling.

5. Belang voor Vlaanderen

Aangaande het belang van de voorliggende overeenkomst voor Vlaanderen wijst de minister-president erop dat Zuid-Afrika, Mozambique en Malawi – de landen van Zuidelijk Afrika die prioritair zijn voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking – tot de ACS-groep behoren en derhalve partij zijn bij de partnerschapsovereenkomst van Cotonou. De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking beoogt in die landen een bijdrage te leveren aan de realisatie van de millenniumdoelstellingen, en zet in hoofdzaak in op armoedebestrijding, gezondheidszorg en hiv/aids, landbouw en voedselzekerheid, het bevorderen van ondernemerschap en het creëren van jobs. Dit gebeurt vanzelfsprekend steeds in overeenstemming met de internationale consensus over goede donorpraktijken, zoals onder meer de verklaring van Parijs en de Accra Agenda inzake doeltreffendheid van hulp.

Daarnaast onderschrijft het kaderdecreet Ontwikkelingssamenwerking ook het belang van duurzame ontwikkeling, gendervraagstukken, kinderrechten, hiv/aids en goed bestuur. In zijn programma's inzake ontwikkelingssamenwerking wil Vlaanderen daarenboven ook een bijdrage leveren aan de strijd tegen de gevolgen van de klimaatverandering.

Via microfinanciering draagt Vlaanderen bij tot het stimuleren van het ondernemerschap in het Zuiden, waarbij capaciteitsopbouw een belangrijk onderdeel vormt. Vlaanderen zet zich ook in voor duurzame wereldhandel. Zo engageert de Vlaamse Regering zich om maximaal te kiezen voor eerlijke producten, die garanderen dat de meerkosten voor een duurzame productie niet integraal op het Zuiden worden afgeschoven.

Naast die structurele samenwerking met het Zuiden, maakt Vlaanderen ook middelen vrij voor het verlenen van noodhulp om acute noden te lenigen. Er wordt dienaangaande nog steeds gestreefd naar een betere omkadering en naar de creatie van een flexibel inzetbaar instrumentarium.

Afsluitend verzoekt de minister-president de commissieleden hun goedkeuring te willen hechten aan het voorliggende ontwerp van instemmingsdecreet.

II. BESPREKING

Refererend aan de eerdere werkzaamheden van deze commissie rond de EPA met de Cariforum-staten (*Parl. St. VI. Parl. 2009-10, nr. 308/1 t.e.m. 4*), wijst de heer *Jan Roegiers* erop dat in dit parlement toen ook – bij unanimititeit – een begeleidend voorstel van resolutie werd aangenomen (*Parl. St. VI. Parl. 2009-10, nr. 536/1 t.e.m. 4*). Deze resolutie moet als leidraad dienen bij de nog af te sluiten EPA's of deel-EPA's zoals deze er een is. Het was dan ook met enige verbazing dat het lid in het (in globo weliswaar positieve) advies van de

SARiV bij het voorliggende akkoord moest lezen dat men bij de adviesraad betreurde dat niet alle EU-ACS-handelsmechanismen opgenomen zijn in het onderdeel inzake economische en commerciële samenwerking. Iets wat nochtans zowel het EP als de ACS-groep hadden gevraagd. Daar waar de oorspronkelijke Cotonou-partnerschapsovereenkomst nog verwees naar alternatieve mogelijkheden voor MOL's die besloten dat zij niet in de positie verkeerden om toe te treden tot EPA's, blijkt die verwijzing naar mogelijke alternatieven niet te zijn aangehouden in de voorliggende Tweede Wijziging. Volgens de Strategische Adviesraad strookt dit niet met de geest van de resolutie van het Vlaams Parlement, waarin de Vlaamse Regering gevraagd wordt om er in de Belgische en Europese besluitvorming op aan te dringen dat in de verdere onderhandelingen een grotere flexibiliteit zou worden gehanteerd en een gedifferentieerde behandeling en meer gunstige handelsregimes voor ontwikkelingslanden zou worden aangereikt.

Deze kritiek is niet min. Een en ander mag dan misschien wat 'ver van ons bed' of zelfs 'abstract' lijken, maar het gaat wel degelijk over iets dat extreem belangrijk is voor de betrokken landen en de inwoners van die landen. Dat de Vlaamse Regering met de werkzaamheden van het Vlaams Parlement rond deze thematiek geen rekening heeft gehouden of toch minstens weinig of geen inspanning heeft gedaan om hier iets mee aan te vangen, is volgens de spreker hoogst betreurenswaardig. In het licht daarvan, en behoudens een goede en plausibele verklaring vanwege de minister-president, zal de heer Roegiers bij wege van symbolisch protest dit instemmingsdecreet weliswaar goedkeuren in commissie, maar zich onthouden bij de stemming ervan in de plenaire vergadering.

De heer *Marc Hendrickx* onderkent ten volle het belang van de ACS-landengroep. Tevens wijst hij op de soms nog erg nauwe banden die er – ten gevolge van het koloniale verleden – bestaan tussen die landen en diverse Europese staten (waaronder België). Samenwerking met die landen, binnen de geschetste contouren, is derhalve noch min, noch meer, een ethische plicht. Dat Vlaanderen daar, mee via zijn ontwikkelingssamenwerking, een zeker belang bij heeft, is meteen mooi meegenomen. Zoals overigens ook de SARiV aangaf. Met betrekking tot dit advies deelt de heer Hendrickx – zonder zover te willen gaan zich te zullen onthouden – overigens de kritiek die hier geformuleerd werd door de vorige spreker.

In zijn antwoord benadrukt minister-president *Kris Peeters* dat de Vlaamse Regering wel degelijk ten volle de door deze commissie rond de EPA's verrichte werkzaamheden respecteert en de genoemde resolutie absoluut ook met de nodige aandacht en zorg opvolgt. Waar mogelijk wordt er door zijn diensten verdergewerkt aan de realisatie van de in de resolutie vooropgestelde doeleinden. In casu is zulks echter niet aan de orde, aangezien het voorliggende akkoord op zich geen EPA is, maar een gewone aanpassing van een brede algemene samenwerkingsovereenkomst. Dit is een belangrijk onderscheid, waar zeker rekening mee moet worden gehouden. Een onthouding op deze grond komt hem derhalve niet aangewezen voor.

Daarop inpikkend wijst de heer *Ludwig Caluwé*, daarin bijgetreden door de minister-president, er nog op dat de ondertekening (en dus a fortiori de daaraan voorafgaande onderhandeling) van deze wijzigingsovereenkomst dateert van voor de stemming van het voorstel van resolutie in kwestie. De overeenkomst werd namelijk ondertekend op 22 juni 2010, daar waar de resolutie pas werd aangenomen op 8 juli 2010. Ook dit is een relevant element.

III. STEMMINGEN

1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd, wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimititeit van 8 stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd, wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimititeit van 8 stemmen.

2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst houdende de tweede wijziging van de partnerschapsovereenkomst tussen de leden van de Groep van Afrika, het Caribische gebied en de Stille Oceaan, enerzijds, en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, anderzijds, ondertekend in Cotonou op 23 juni 2000, zoals gewijzigd in Luxemburg op 25 juni 2005, en de slotakte ondertekend in Ouagadougou op 22 juni 2010 ten slotte eveneens aangenomen bij unanimititeit van 8 stemmen.

Frank CREYELMAN,
voorzitter

Jan ROEGIERS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ACP	Africa, Caribbean, Pacific
ACS	groep van landen uit Afrika, de Cariben en de Stille Oceaan
Cariforum	Caribbean Forum
EEG	Europese Economische Gemeenschap
EP	Europees Parlement
EPA	economische partnerschapsovereenkomst
EU	Europese Unie
MOL	minst ontwikkelde landen
SARiV	Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen